

Óbudai Egyetem
RS Könnyűipari és Környezetmérnöki Kar
Ipari Termék- és Formatervező Intézet

ORSZÁGOS TUDOMÁNYOS DIÁKKÖRI DOLGOZAT

BŐR VARIÁCIÓK - VARIÁBILIS TÁSKA

Szerző: **Kekk Éva Katalin**
Ipari termék- és formatervező
mérnöki szak, III. évfolyam

Konzulens: **Dr. habil Kisfaludy Márta**
intézetigazgató

Budapest, 2013

Tartalomjegyzék

Tartalomjegyzék	2
Bevezetés	3
1. Kutatás	4
1.1. Bőrtípusok és minőségüket befolyásoló tényezők	4
1.2. Tárolók, táskák kialakulása	6
1.3. A bőr hulladékok újrahasznosítása	7
2. Kísérletek	12
2.1. Anyag manipulációk	12
3. Konceptió	15
3.1. A társadalom igényeinek változása	15
3.2. Inspiráció	15
3.3. Korábbi hasonló termékek	16
4. Megvalósítás	23
4.1. Vevői igények megismerése	23
4.2. Kivitelezés	24
4.3. Szín kombinációk	27
Összegzés	29
Köszönetnyilvánítás	30
Felhasznált irodalom	31

Bevezetés

Az Országos Tudományos Diákköri Dolgozatomban a bőrnek, mint ősi anyagnak az újfajta megmunkálásával foglalkozom a táska készítés területén. Célom bemutatni, hogy ennek az utánozhatatlan tulajdonságokkal rendelkező és a mai életünkben is pótolhatatlan anyagnak a megmunkálási köre jóval tovább bővíthető.

Kísérleteim során hulladékbőrrel dolgozom, mellyel egyrészt újrahasznosítok egy veszélyes hulladék típust, másrészt egy könnyen átalakítható, szétszedhető és összeszerelhető terméket hozok létre. Az újrahasznosítás a táska életciklusa során végig jelen van; az egységes bőr darabok egymás mellé illesztésével különböző modul szerkezet variációk jönnek létre. Az ezekből készült táska egységes szerkezetének köszönhetően átalakítható, tehát minden egyes része a végleges elhasználódásig újra felhasználható.

Kutatásom során bemutatom a hulladékbőr újrahasznosításának eddig ismert módjait, a bőrök minőségét befolyásoló tényezőket, a táskák kialakulását valamint kitérek más tervezők azonos témakörben létrehozott termékeire és az általuk elkészített táskák hozzáadott értékeire.

A tervezés során a jövőbeli nő feltételezhető igényeit szem előtt tartva, új technikát alkalmazva, olyan termék létrehozására törekszem, amely ötvözi az esztétikát és a funkciót, miközben hasznossá teszi a bőr hulladéknak tekintett részeit.

Az alkotás során elsősorban a bőr darabokból kialakítható egységes modulszerkezetek sokszínűsége inspirált. Többféle formával próbálkoztam, melyeket a hulladék bőrökből kivágtam, majd különböző módszerekkel egymáshoz rögzítettem.

A kivitelezésnél speciális szerszámokkal és kellékekkel dolgoztam, a minél jobb minőség elérése érdekében.

1. Kutatás

1.1. Bőrtípusok és minőségüket befolyásoló tényezők

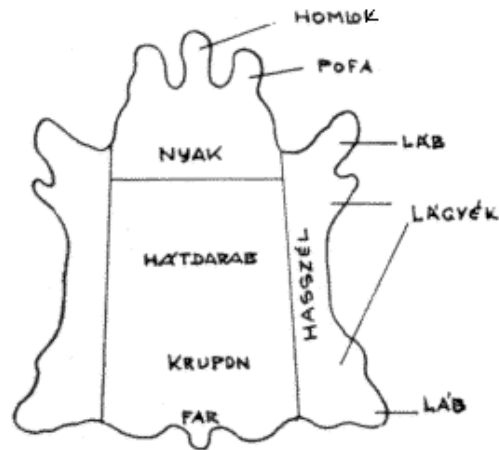
Az állatok bőrének szerkezetét és minőségét elsősorban a fajtájuk határozza meg. Emellett azonban vannak olyan tényezők, amelyek minden fajra jellemzőek, és egyaránt befolyásolják a bőr milyenségét.

Az egyik legfontosabb ezek közül az állat neme. A hím állat bőrének mérete és vastagsága nagyobb, mint a nőstényeké, ami az egyes testrészek közötti vastagság arányára is kiterjed, ellenben ez utóbbiaknál has részen az ellések következtében elvékonyodik a bőr.

Szintén jelentős befolyásoló tényező az állat kora. A fiatalabb állatok bőre mindig puhább, rugalmasabb, és nyúlékonyabb, ami alapvetően meghatározza a felhasználás körét.

Életkörülményeit tekintve a mérsékelt övi, szabadon élő, normál testalkatú állatok bőre rendelkezik a legjobb rugalmassági, tömötségi és vastagsági jellemzőkkel.

Meghatározóak az állat levágásának körülményei is. Egyrészt jelentős befolyásoló tényező az aktuális évszak, (pl. télen, zsírosabb a bőr, de ugyanakkor a dúsabb szőrzet által jobban van védve a külső hatásoktól) másrészt jobb minőségű bőrt nyerhetünk egy megfelelően vágott és kivéreztetett állat testéről, mint egy szabadon elhunytáról.

1. ábra

Az állati bőr beosztása

Forrás: A kémia és vívmányai (Kir. Magy. Természettudományi Társulat, Budapest, 1940.)

Nagymértékben befolyásolja még a felhasználást az is, hogy az állat mely testrészéről származik a bőr. A külső környezeti hatások leginkább a hát részén érik, így itt a legvastagabb, legerősebb a bőr illetve a láb és far részen a legtömöttebb és a hasi részen a legpuhább és legvékonyabb. Ebből adódóan cserzés előtt feldarabolják, így eltérő módon tudják felhasználni is. A bőr legértékesebb része a „*krupon*”, amely az állat hátát és oldalát borítja, faroktól a nyakig, oldalt a has részig és a hátsó combokig. Minőségben ezután a nyaki rész és a has szél következik.

Az állatok bőre fajuk és fajtájuk szerint mutatja a legnagyobb eltéréseket.

Az összes bőrfajta közül a szarvasmarha a legértékesebb. Az állat bőre feszes és alacsony a zsírtartalma.

A fiatal állatok közül a borjú bőre a legjobb minőségű, mivel szőrzete sűrűbb idősebb társaiénál, bőre telt és lágy, finom barkarajzzal, ami a szőrszálak helyének apró

pontocskákból létrejövő rajza. Főleg cipőfelsőrész, bélés és díszmübőrök készülnek belőle.

Ugyanerre használják fel, a már alacsonyabb minőségű, kevésbé finom és telt bőrű növendék marha bőrét.

Cipőt, kérget, talpat, rámat és könnyű szíjbőrt készítenek a nőtény marha, vagyis a tehén és a kiherélt birka, az ökör bőréből.

A bikabőr, a kifejlett hím állat bőre, mely szövete durva és laza, ezért főleg műszaki bőrök előállítására használatos.

A lóbőr sokban hasonlít a marhabőrre, de szőrtüszőnyomai nagyobbak és szemölcsös kiemelkedési erőteljesebbek a marháénál. Bőre elejét a darabolás során két részre vágják a gerinc vonalán, illetve főleg cipőfelsőrész-, bélés-, és ruházati bőröket gyártanak belőle.

A sertésbőr több tekintetben is nagyon különbözik a marhától. Bőre vastag, szakítószilárdsága alacsony, barkarajza jellegzetes szarkalábszerű, ritka sörtenyomokkal. Elsősorban bélés-, díszmű-, kesztyű-, ruházati- és nyerges bőr készül belőle.

A juhbőr fajtánként eltéréseket mutat, de általánosan igaz, hogy kis szakítószilárdsággal rendelkeznek. Bélés-, kesztyű-, papucs felsőbőr és szőrmésbőr előállítására használják.

A kecskebőr szövettanilag átmenetet képez a borjú és a juhbőr között. Szerkezetileg tömöttebb, mint a juhbőr, barkarajza szép, vékony, de szívós bőr. Cipőfelsőrész-, ruha-, kesztyű-, díszmű-, és bútorbőr készítésére használják.

1.2. Tárolók, táskák kialakulása

A legkorábbi tárolók alapvetően a természetben fellelhető, szükséges formai adottságokkal rendelkező növények, termések és egyéb tárgyak voltak. Például; tökhéj, levél, kéreg, tojáshéj.

Az első bőrből készített tárolók tömlőre nyúzott állatok bőrei voltak melyeket a fejnél, lábnál vagy a farnál megkötöttek. Ugyanezzel a módszerrel készültek madárból, bélből és hólyagból is. Legfőképpen folyadékok és élelmiszerek (pl. liszt) tárolására használták. Ezen kívül tároltak bennük higanyt, a kostökczacskóban dohányt és a bendőben élelmiszert. Valószínűleg a tömlők összehúzásának módja vezetett a

bőrlapból kivágott zacskókig, amibe apró tárgyakat, úgynevezett „tűzkészégeket” és később pénzt tettek. Mivel a körlapok összehúzásakor azok bősége feleslegessé vált, szabni kezdték a tárolóikat, melyek végül hengerpalástra és fenékrészre tagolódtak. A középkori emberek erszényeiket már hímzéssel, fémszállal, rátéttel és sallangokkal díszítették, szíjjal vagy gombbal majd később csatokkal zárták, és fonott szíjjal vagy fémakasztóval erősítették övükre. A lovagvilág igényeinek kielégítésére alakultak ki a merev tárolók, tehát a ládikák és a korabeli bőröndök is. Az utazással járó foglalkozások (pásztorok, erdőkerülők, katonák) igényt teremtettek a személyes apró tárgyakon kívül, élelmiszerek és nagyobb tárgyak tárolására és hordozására is, így alakultak ki a csupán funkcionalitást szem előtt tartó tarisznyák. Ezek mai táskáink ősei.

1.3. A bőr hulladékok újrahasznosítása

A bőr mindig is drága nyersanyagnak számított. Már a varrás és ebből adódóan a szabás megjelenésekor különös gondot fektettek a szakemberek a szabásminták elkészítésére és az anyag maximális kihasználására, de ezt nehezítette a bőr anyag azon tulajdonsága, hogy nem mindenhol egyenletes és helyenként olyan hibákat rejt, melyek akadályozzák a teljes anyag felhasználását, így elkerülhetetlen a hulladékképződés. A bőr veszélyes hulladéknak minősülő anyag, így az Európai Unió hulladékgazdálkodással kapcsolatos szabályozásai tovább nehezítik a tárolásukat és szállításukat. A felmérések alapján az elmúlt években csökkent a technológiai hulladékok mennyisége, azonban az anyagában történő hasznosítás terén gyakorlatilag nem következett be változás.

„Így az évente keletkező ipari hulladék 60%-a továbbra is lerakásra kerül, az égetés és egyéb ártalmatlanítás aránya mintegy 10%.”

Az EU célkitűzése a termelési hulladékok legalább 50%-ának hasznosítása, hogy csak a más módon nem ártalmatlanítható hulladék kerüljön lerakásra.

A Ricosta cipőgyár 2010-es környezeti nyilatkozatából kitűnik, hogy évek óta újabb fejlesztéseket tesznek a veszélyes hulladékok újrahasznosítására. A nyilatkozatban szereplő anyagmérlegben (2. ábra), illetve a termékegységre jutó fajlagos mutatók adatainál környezeti szempontból javulás figyelhető meg az energia és üzemanyag felhasználása, valamint az alap és segédanyagok mennyisége terén. Ez utóbbira magyarázatul a ragasztós technika visszaszorítását állapították meg. Ebből arra

következtetek, hogy így sikerült elérni a kevesebb hulladék képződését, azonban a bőr hulladékok újrahasznosítására vonatkozóan sem a környezetvédelmi célok részletes leírásánál, sem a feltüntetett táblázatokban nem találtam információt.

ANYAGMÉRLEG

INPUT		EGYSÉG	2007	2008	2009	változás 2007- 2008 %	változás 2008- 2009 %
Forgóanyag	Alapanyag	t	876.78	585.8	762.84	-33.2	30.22
	Segédanyag	t	16.38	12.82	10.82	-21.7	-15.6
Víz		m ³	546	570	811	4.4	42.3
Energia	Földgáz	m ³	54569	58932	47769	8	-18.9
	Üzemanyag	l	17632	25850	14718	46.6	-43.1
	Áram	kWh	1063897	664669	744961	-62.5	12.1
OUTPUT		EGYSÉG	2007	2008	2009	változás 2007- 2008 %	változás 2008- 2009 %
Termék	Készípcő	pár szám	881084	574082	766589	-34.84	33.53
Szennyvíz	Kommunális	m ³	708	730	746	3.1	2
Levegő	Széndioxid CO ₂	t	103.56	111.84	90.66	7.99	-18.9
	Oldószer	t	8.41	7.20	8.81	-14.39	22.4
Hulladék	Hasznosí- tott NEM vesz.	t	20.65	15.67	16.06	-25.88	2.5
	Ártalmatlanított NEM vesz.	t	70.75	60.25	69.03	-8.25	14.6
	VESZÉ LYES hulladék	t	8.21	3.49	5.25	-23.56	50

2. ábra

Ricosta cipőgyár 2010 évi anyagmérlege

Forrás: <http://emas.kvvm.hu/company.php?i=7>: 1. melléklet

A hulladékbőr hasznosítására korábban is próbáltak megoldást találni. Méretbeli korlátaiból adódóan ékszereket (3. ábra) és apróbb díszeket (4. ábra) készítettek belőle, azonban ezek a megfelelő műszerek és eszközök hiányában sokszor megrekedtek a kezdetlegesség fázisában. A divatban időszakosan újraéledő patchwork technikával már jobb minőségű, igényesebb darabok készültek, azonban ez a technológia egyedi jellemzői miatt csak egy korlátozott számú réteg igényeit tudja kielégíteni.

3. ábra

Végh Sarolta - karkötők

*Forrás: http://www.facebook.com/pages/Sarolt/174539715925392?sk=photos_stream
, letöltés: 2012.11.06.; 12:04*

4. ábra

Bőrből készült dísz

Forrás: <http://kincsesfiok.blogspot.hu>, letöltés: 2012.11.06.; 12:13

A textiliparon kívül, más szakterületeken is tettek kísérleteket a hulladék bőr felhasználására. A diósgyőri papírgyár 1939-40-es években kikísérletezett egy műbőr anyagot, melyet hulladék bőr, papírmassza és vízhatlanító adalék keverékéből állítottak elő. Ezt a rostbőr-lemezt oklevelekhez és könyvek fedő és hátlapjához, tehát bekötésükhöz szándékozták felhasználni, valamint a Magyar Királyi Technológiai és Anyagvizsgáló Intézet megállapította, hogy cipőgyártáshoz is alkalmas, mint talpbélésben lévő bőrpótló.

Regősné Knoska Judit állított össze egy dokumentumot a bőrgyári hulladékok elgázosítására végzett kísérletekkel kapcsolatban. A forrásban olvasható, hogy a felhasznált porított és brikettezett bőrgyári hulladékok megújuló energiaforrásként alacsony fűtőértékű, éghető gázzá alakíthatók, ami üzemanyagként, hőtermelésre vagy áramtermelésre használható.

A bőr hulladékok papírgyári műbőrré alakítása és porított formájának elgázosítása majd üzemanyagként történő felhasználása újszerű lehetőségeket teremtenek az újrahasznosítására. Mindkét módszerhez új gépekre, és ezek működtetéséhez szükséges új tudásra valamint javításukhoz akár speciális eszközökre és szakemberekre van szükség, ami nem kis beruházást jelent még egy nagyobb cég számára sem. Ezt a költséget ellensúlyozza, hogy ezen anyagok értéke bőrhulladékként csökken, így az

ezeket újrahasznosítani kívánó cégek jó áron juthatnak hozzájuk. Ebből az következik, hogy bármilyen bőr hulladékból készült termék alapanyag költsége alacsony, tehát egy új technológia kidolgozásával az anyag adta lehetőségeket kihasználva olyan minőségű és áru bőrtermék hozható létre belőle, mely képes felvenni a versenyt a tömegtermelésben előállított azonos kategóriába tartozó termékekkel.

2. Kísérletek

2.1. Anyag manipulációk

Kezdetben téglalap alakú bőrdarabokat illesztettem egymáshoz, amik négyzeteket formáltak és a külső szélektől befelé haladva követték egymást. A rögzítésüket bőrszíjjal oldottam meg, melyet a haladás irányában fűztem a téglalapok két végébe fűrt lyukakba. A kísérlet nem bizonyult sikeresnek, főként a szerkezet stabilitásának hiánya miatt (5. ábra).

5. ábra

Bőr anyagmanipuláció (1. kísérlet)

Forrás: Saját készítés

A következő lépésben már nagyobb felületű négyzet alakú bőr darabokat használtam és ugyanolyan módon és irányba illesztettem őket egymáshoz. A szerkezetnek így már jobb lett a tartása, de továbbra is nehéz volt a darabok egymáshoz rögzítése a körkörös kívülről befelé haladó illesztések és a bőrszíjjal történő fűzés miatt (6. ábra).

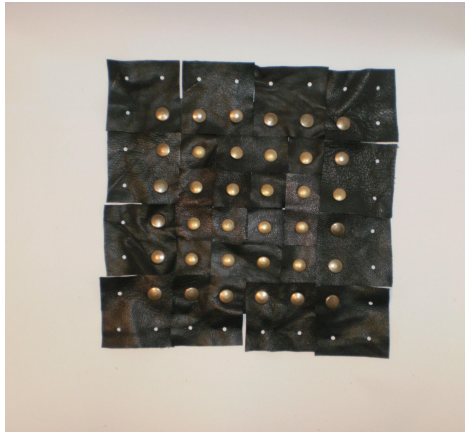

6. ábra

Bőr anyagmanipuláció (2. kísérlet)

Forrás: Saját készítés

Egy egyszerűbb és biztosabb felület kialakítására törekedtem, amelyben az egységnyi elemek nem tudnak elmozdulni, ugyanakkor könnyen le- és visszaszerelhetők. Ennek érdekében változtattam a haladás irányán, és belülről kifelé haladva egy középpontból kiindulva illesztettem egymáshoz a darabokat. A kitűzött célokat elértem, merev szerkezet jött létre, azonban további átalakításra szorult az egységes felület hiánya miatt, amely a rétegek fedéséből létrejövő oldalirányú téglalap és a keresztirányú négyzet alakú elemek különbözőségéből adódott (7. ábra)

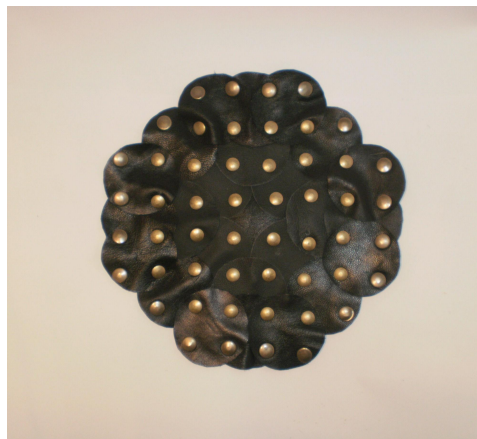

7. ábra

Bőr anyagmanipuláció (3. kísérlet)

Forrás: Saját készítés

A végső forma eléréséhez az alapegységen változtattam és négyzet helyett kör alakú elemekkel dolgoztam tovább. Az illesztés technikája továbbra is a bőr darabok középről a szélek felé haladó, egymáshoz szorosan kapcsolódó módszere maradt. Az egymást részben fedő elemeket szegecsekkel rögzítettem (8. ábra).

3. Konceptió

3.1. A társadalom igényeinek változása

A mai globalizálódó világban megjelent az igény olyan ruhadarabok és kiegészítők iránt, melyek több funkcióval is rendelkeznek. Az emberek élete felgyorsult, egyre több feladatot kell elvégezniük egyre rövidebb határidővel, s ez az új világ új életformát kíván. Ehhez próbálunk alkalmazkodni mind használati tárgyaink mind pedig ruházatunk megválasztásával is. Egyre fontosabbá válik, hogy mindent egy helyen elérjünk és azonnal, így szükségszerűen ehhez az igényhez igazodnak használati tárgyaink fejlesztései, az újítások az elektronikában és design területén egyaránt. Manapság már az egész világ egy karnyújtásnyira van csupán egy mobil telefonnal a zsebünkben vagy akár bárhol fizethetünk egy egyszerű karórával. Mindez egyértelműen igazolja, hogy a jövőt nem a funkciók elkülönítése, hanem azok halmozása jellemzi. Ugyanez a koncepció a textil- és bőripar területén is felhasználható és lehetőségek tárházát hordozza magában.

3.2. Inspiráció

A variálható táska megalkotásában, a bőrhulladékokban rejlő kiaknázatlan lehetőségek inspiráltak. Egyrészt a korábban említett gazdasági előnye, másrészt a formai adottságai; hogy kis darabokra vágható, amelyekből egymáshoz rögzítve stabil felület készíthető.

A bőrök hosszú, munkaigényes folyamaton mennek keresztül, amíg készbőrré válnak, ezért újrahasznosításuk során olyan megoldásban gondolkodtam, amely lehetővé teszi eredeti formájuk megtartását, és nem egy új anyag jön létre belőlük.

A tervezés során fontosnak tartott tényezőkre világít rá az alábbi pár sor Róth Ágnes és Torma László - Szattyán című könyvéből:

„ ... A tárgy önmagában befejezett egész, önálló karakterekkel bír. Körvonalával kiszakad az őt körülvevő világból, saját formája van. Ezt a formát a funkció, az anyag

adta lehetőségek, a társadalmi környezet szabják meg. Minden alkalommal befolyásolják az előképek. Ezt régebben erősen szabályozta a hagyomány, ma a divat. Mindkét esetben az anyag-forma-funkció egységének meg kell maradnia... „

A táska megtervezése során ezt a hármas egységet tartottam szem előtt. A felmerülő igények kielégítésére napjainkban már nem elég egy nőnek egy darab táska. Különböző igényeik vannak a mindennapokban és az alkalmi jelleggel hordottakkal szemben. Az utóbbi táska típus esetében véleményem szerint a variálhatóság kifejezetten nagy előnyt jelent. Míg a hétköznapi táskáink esetében van lehetőségünk olyan terméket választani, ami különböző stílusú és színű öltözkéhez is hordható, a különféle alkalmakkor viselt ruháink esetében ez nehezebben kivitelezhető. Másképp öltözünk fel egy esküvőre, egy álló fogadásra, vagy egy randevúra. A variálható táska illeszkedik a gyakran változó igényekhez.

Fontos tulajdonsága még az újrahasznosíthatóság. Mivel több darabból áll, a különböző részeinek eltérő időben és minőségben történő elhasználódása esetén, könnyen és gyorsan javítható a szükséges darabok cseréjével. További előnye, hogy ha tulajdonosa megunja, kisebb-nagyobb részeinek lecserélésével átalakítható.

3.3. Korábbi hasonló termékek

A hulladék textilek/bőrök felhasználására elsőként létrejött technológia a patchwork, mely széles körben elterjedt. A foltvarrással készült termékek között vannak igényesebbek és kevésbé jól sikerült darabok is (9. és 10. ábra). A hagyományos patchwork technikától kissé eltávolodva a nagyobb divatházak, mint a Luis Vuitton és a Chloé táskái között is találhatunk egészen új megközelítéssel készült darabokat (11. és 12. ábra). A Perrin Paris francia divatház, mely 100 éves múltja során folyamatosan élen járt a technológiai újítások terén, bőrcsíkokból készített gömb alakot idéző táskát, melyet Ball Bags néven több színben lehet megvásárolni (13. ábra).

9. ábra

Patchwork táska

Forrás: http://ourfashion.blog.hu/2009/09/15/oszi_teli_balenciaga_kiegészítők, 2012.11.06.; 13:41

10. ábra

Patchwork táska

Forrás: <http://pinkdama.egologo.transindex.ro/tag/patchwork/>, 2012.11.06.; 13:52

11. tábla

Chloé patchwork táska

Forrás: http://ourfashion.blog.hu/2008/04/11/love_or_hate_chloe_patchwork_taska, 2012.11.06. 14:46

12. ábra

Luis Vuitton patchwork táska

Forrás: <http://www.divatportal.hu/divathirek-2.html>, 2012.11.06.; 14:50

13. ábra

Perrin Paris- Ball bags

Forrás: <http://hg.hu/blog/11337-perrin-paris-ball-bag-kezmuves-ertekek-es-kortars-design>, 2012.11.06.;

14:53

Az átalakíthatóság gondolata több kortárs hazai és külföldi divattervező munkájában jelen van. Elsőként említeném Ducsai Judit munkáit, aki egyedi, ugyanakkor praktikus darabokat készít. Első kollekciója a Klocc nevet viseli, mely nevét a technológiájáról kapta (14. ábra). Egy másik több funkciós alkotás sorozatának neve Twins, mely textil és bőr kombinációjával készült felfelé bővíthető táska (15. ábra).

14. ábra

Ducsai Judit: Klocc

Forrás: <http://kat-artik.blogspot.hu/2012/08/ducsai-judit.html>, 2012.11.07.; 09:05

15. ábra

Ducsai Judit: Twins

Forrás: <http://kat-artik.blogspot.hu/2012/08/ducsai-judit.html>, 2012.11.07.; 09:19

Révész Eszter variálható táskája a pántjának átszerelésével bővíthető illetve hajható félbe, ezzel bővítve viselésének lehetőségeit (16. ábra).

16. ábra

Révész Eszter: Variálható táska

Forrás: <http://www.erevesz.com/>, 2012.11.07.; 09:20

Hasonló elgondoláson alapszik Lengyel Zsuzsi zsebes variálható bőrtáskája, ami átalakíthatóságával három hordási lehetőséget biztosít (17. ábra)

17. ábra

Lengyel Zsuzsi: Variálható táska

Forrás: <http://www.jojoartshop.com/2012/05/lengyel-zsuzsi-varialhato-bortaskai.html>, 2012.11.07.;

09:22

Az olasz Pinetti márka, egy bélésből, és könnyedén egymásba illeszthető bőrdarabokból hozott létre egy tárolónak (pl. újságos kosár) és táskának is használható terméket (18. ábra)

18. ábra

Pinetti: Modular leather baskets

Forrás: <http://www.cmybacon.com/2010/04/pinetti-modular-leather-baskets/>, 2012.11.07.; 09:26

Korona Péterné, aki az Óbudai Egyetem Rejtő Sándor Könnyűipari és Környezetmérnöki karán tanít, mesterdiploma munkájának témájaként szintén a variálható

táskákat választotta. Az első darab a pántjai és egy belső húzózár segítségével széltében és hosszában is bővíthető, a másik pedig keresztben lehajtható (19. ábra).

19. ábra

Korona Péterné – Bővíthető táskák

Forrás: az alkotó, Korona Péterné

4. Megvalósítás

4.1. Vevői igények megismerése

A táska elkészítése előtt, első feladatomban a vevői igények megismerése volt a táska méretére és színére vonatkozóan. Ennek megvalósításához egy kérdőívet állítottam össze, az alkalmi jellegű táska viselési szokásokkal kapcsolatban (2. melléklet). Az általam megalkotott táska, elkészítési technikájából adódóan, nem alkalmas a mindennapos viselésre, mert teherbírása minimális. Ezzel szemben az alkalmi jelleggel történő viselésre megfelelő. A felmérést 16 fiatal, divatra érzékeny hallgatóval végeztem el, melyből az alábbi eredmény született: 12 hallgató alkalmi táskájának tartalmába beletartozik a telefon, 10 hallgatónak a kulcs, és 8-nak a zsebkendő. Ez utóbbi 3 tárgyat a válaszadók több mint 50%-a megemlítette. A felmérésben résztvevők majdnem fele alkalmi táskájába pénztárcát is tesz, illetve 6-an jelölték meg válaszukban az iratokat és a sminket is. A hallgatók válaszai között az előbb felsorolt tárgyak fordultak elő legnagyobb arányban ezért ezeket a diagramon pirossal jelöltem, mivel feltétlenül szükséges, hogy beférjenek a táskába. A többi válasz lényegesen alacsonyabb százalékban (<30%) volt jelent. Kevesen tesznek a táskájukba bérletet és kisebb parfümöt, illetve egyéni esetekben előfordult fésű, kisebb neszesszer, kardigán, Ipod, dezodor és egyéb tárgyak. Az alábbi diagramon láthatóak az egyes tárgyak gyakoriságának adatai.

20. ábra

Az alkalmi táskák tartalmának részarányos eloszlása

Forrás: Saját diagram

4.2. Kivitelezés

A táska megvalósításához első lépésben speciális szerszámokat szereztem be, bőrkellékes szakboltban. Szükségem volt lyukasztó vásra, a szegecsek és a patentkapcsok helyének kifűrésára, illetve szegecs és patent beütőre a kalapáccsal történő rögzítésükhöz (21. ábra). Az egységnyi darabokat lengőfejes szabásgéppel, más néven stancoló géppel vágtam ki (21. ábra).

Első lépésként egységnyi elemeket vágtam ki, egy 6 cm átmérőjű kör alakú vas minta (21. ábra) és a fent említett stancoló gép segítségével. Ezután kimértem a lyukasztási pontjaik helyét, ami két egymásra merőleges szimmetriatengelyükön, mindkét irányba, a középponttól számítva 2 cm-re helyezkedik el. Ezeket lyukasztó vas és kalapács segítségével kilyukasztottam. Ezeken a pontokon kapcsoltam össze szegecsekkel az elemeket meghatározott sorrendben. A középső kezdőelemtől kiindulva mindig először a két egymásra merőleges szimmetria tengely irányába, majd a köztük lévő részt kitöltve illesztettem egymáshoz a bőr darabokat. Az így létrejövő kör alakzat szélső elemeinek legszélső lukjaiba szegecsek helyett patentokat ütöttem. A kör alakú szerkezet különböző félköreibe a kapcsoló különböző feleit illesztve (22. ábra).

Ezután a vállpánt elkészítése következett, amit ugyanilyen módszerrel sorban egymásra illesztett elemekből hoztam létre, a két végső eleménél kettő-kettő darabot egymással szembefordítva, melyek oldalába szintén patentot raktam, így oldalról lehet rögzíteni a táskához (23. ábra).

21. ábra

Speciális eszközeim: lyukasztó vasak, beütők és kalapács (balra), Lengőfejes szabásgép és rajta mintavasak (jobbra)

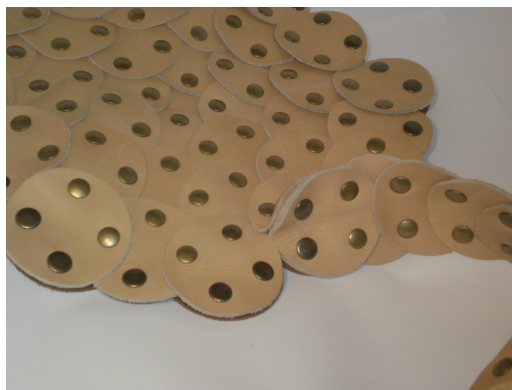
Forrás: Korona Péterné

22. ábra

Szegecsek és patentok a külső széleken

Forrás: Saját készítés

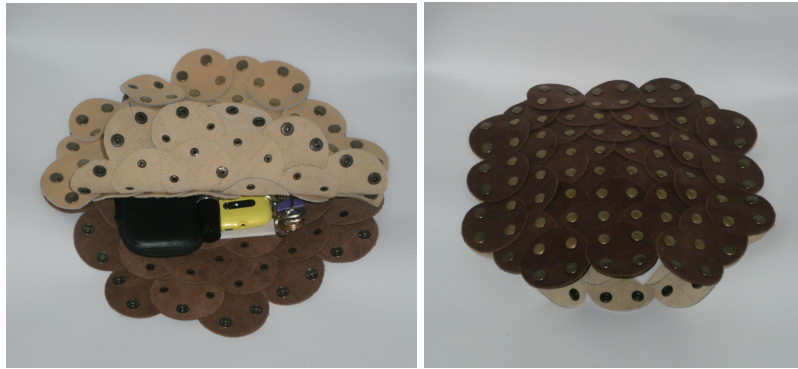
23. ábra

A pánt illesztése

Forrás: Saját készítés

A méretével kapcsolatban a kérdőívből nyert eredmények alapján arra a következtetésre jutottam, hogy elsősorban a telefon, kulcs és zsebkendő számára kell helyet biztosítani, másodlagos fontosságúak a pénztárca, smink felszerelés és az iratok. A fennmaradó hely lehetővé teszi a kisebb tárgyak elhelyezését, egyéni igények szerint.

A tárhely méretének megállapításához szükségem volt a legfontosabb tárgyak méret adatainak ismeretére és elhelyezésük gyakorlati próbájára. A tárolókapacitás modellezésének eredményeképpen arra a megállapításra jutottam, hogy a táska tárhelye az igényeknek megfelel (24. ábra).

24. ábra

A tárolókapacitás modellezése

Forrás: Saját készítés

4.3. Szín kombinációk

A kérdőívben megkérdezettek 87,5 %-a gondolja úgy, hogy szeretné, ha alkalmi táskájának színe változtatható lenne, és ketten válaszolták, azt, hogy nem használnák ki ezt az adottságát. A felmérés eredményeképpen a színekre vonatkozó eredményeket az alábbi kördiagram szemlélteti (25. ábra).

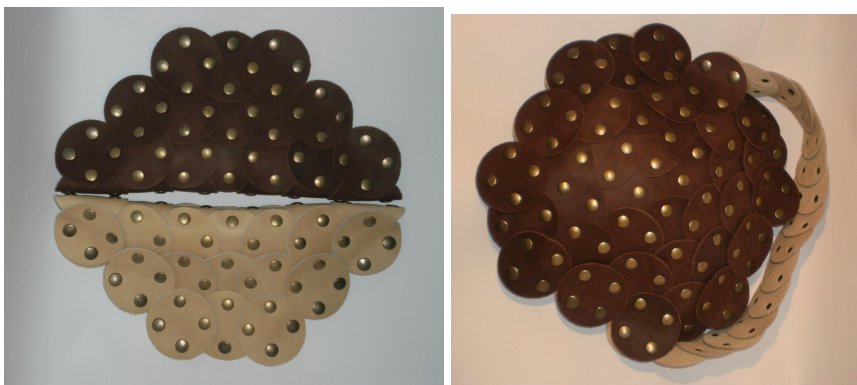
25. ábra

Az alkalmi táskák színlehetőségeinek népszerűsége

Forrás: Saját diagram

A diagram szeleteinek mérete a jelölések gyakoriságát mutatja. Ez alapján a három legkedveltebb szín a fekete, a meggypiros és a pezsgő. A három szín kombinációjából hat lehetséges szín variáció hozható létre a táskából. Ebből az következik, hogy három fél táskából dupla annyi különböző táska hozható létre, mely lehetőségek számát pántjuk színének változtatásával tovább növelhetjük (3. Melléklet).

Az elkészült darab a pezsgő és a mogyoróbarna szín kombinációjával jött létre. A két kör alakú oldal összezsátozásával variálható a színe, míg a két oldal külön-külön félbe hajtásával egy-egy, különböző színű boríték táska hozható létre (26. ábra).

26. ábra

Az elkészült termék változtathatóságának szemléltetése

Forrás: Saját készítés

Összegzés

A bőr megmunkálása, mint régen, napjainkban is nélkülözhetetlen. Bőrből készült műszaki eszközökkel, szerszámokkal, öltözékekkel és kiegészítőkkel mindennapjainkban is találkozunk, de ezen kívül számos felhasználási módja van.

Felhasználása során elkerülhetetlen, hogy veszélyes hulladék képződjön belőle. Ez a szigorú megsemmisítési szabályok miatt egyrészt gondot jelent, de egyben lehetőséget is. Felhasználási köre tovább bővíthető, így egyszerre akár több igény kielégítésére is alkalmas. Ezt bizonyítja a variálható táska ötlete is.

Mivel újrahasznosított anyagból készül, gazdasági szempontból is előnyös, illetve elkészítési technikájából adódóan könnyen átalakítható.

A táska előállítási módja lehetővé teszi a sorozatgyártását valamint egyszerűen elkészíthető, könnyen betanítható és nem igényel magas szintű gépesítést.

Fejleszthető, a jövőben továbblépést jelenthet a kör mellett más egységnyi alakzatokból kialakított formák alkotása, illetve a technológia további hasznosítási lehetőségeinek feltárása.

Köszönetnyilvánítás

Ezúton szeretném köszönetemet kinyilvánítani témavezetőmnek, Dr. Kisfaludy Mártának, aki mindvégig segítette munkámat, hasznos tanácsaival és tudásával.

Felhasznált irodalom

1. Lukovszky Ilona: Börmívesség, Múzsák közművelődési kiadó, Budapest
2. Róth Ágnes – Torma László (2001): Szattyán Oktatási segédanyag börműveseknek, Moholy Nagy László Alapítvány és a Nemzeti Kulturális Örökség Minisztériumának közös kiadványa
3. Claire Wilcox (1999): Bags, V&A Publications

Internetes irodalomjegyzék

1. EU Szabályzat a hulladékgazdálkodásra vonatkozóan (http://www.euvonal.hu/index.php?op=mindennapok_kornyezetvedelem&id=158)
2. Ricosta cipőgyár környezetvédelmi nyilatkozata, 2010 (<http://emas.kvvm.hu/company.php?i=7>) / 1. Melléklet
3. Diósgyőri papírgyár (http://hu.wikipedia.org/wiki/Di%C3%B3sgy%C5%91ri_Pap%C3%ADrgy%C3%A1r)
4. Bőrhulladékok hasznosítása elgázosítással (http://dokutar.omikk.bme.hu/collections/mgi_fulltext/hull/2004/07/0705.pdf)
5. Perrin Paris: Ball Bags (<http://hg.hu/blog/11337-perrin-paris-ball-bag-kezmuves-ertekek-es-kortars-design>)
6. Ducsay Judit: Kloc és Twins táska kollekció (<http://kat-artik.blogspot.hu/2012/08/ducsai-judit.html>)
7. Lengyel Zsuzsi: Variálható táska (<http://www.jojoartshop.com/2012/05/lengyel-zsuzsi-varialhato-bortaskai.html>)
8. Pinetti: Modular Leather Baskets (<http://hg.hu/tag/taska?page=7>)

